

УДК 929.522 (Бунге)

Ольга Малій

РОДОВІД БУНГЕ

Исследование посвящено изучению родословной известной украинской фамилии XVII – XIX ст. немецкого происхождения – Бунге.

В українській історіографії відсутні спеціальні дослідження, присвячені роду Бунге. Порте упродовж другої половини XVIII – початку XX ст. Бунге брали активну участь у фінансово-економічному, соціальному та культурному розвитку країни. Вони посідали чільне місце серед інтелектуальної та духовної еліти України. Життєдіяльність представників роду Бунге заслугове на вивчення та встановлення об'єктивної оцінки їх внеску в історико-культурні процеси другої половини XVIII – початку XX ст. Комплексне дослідження роду Бунге потребує, насамперед, реконструкції родоводу. Перший і єдино відомий родовід було складено М.А. Бунге [11], існують історичні відомості про родину Рахманінових [15], споріднену з родом Бунге. Про видатних Бунге вміщено відомості до енциклопедій та біографічних словників [22, 35; 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 27]. Дослідження архівних джерел [1, 2, 3, 4], вивчення та систематизація довідково-енциклопедичної інформації, спеціальної літератури дозволяє скласти найбільш повний на сьогодні родовід Бунге.

Б У Н Г Е

I.

1. **Георг-Фрідріх Бунге**, * 1722, Східна Пруссія, + 19.08.1792; аптекар; засновник лютеранської громади в Києві; уродженець Східної Пруссії; дворянин (з 1791).

X 1751 Катерина Гейтер, дочка аптекаря Іоганна Гейтера (? – 1738) і Ганни...

II.

2/1. **Ганна (Доротія) Георгіївна**, * 1754.

X 1770 Христофор Лебрехт Граль, * 1743, Саксонія, + 30.03.1799,

перший лютеранський пастор в Києві (1767–1799); д-р філософії і магістр вільних наук.

3/1. **Варвара Георгіївна**, * 1756, + 1830.

X 1784 ... Мауве; поручик.

4/1. **Марія Георгіївна**, * 1758.

X Іван Мартинович Міндерер, *..., Росток, + 1812; військовий фельдшер в Мекленбурзі, штаб-лікар (1773), підлікар у Петербурзькому сухопутному шпиталі (1776), лікар (1769), генерал-штаб-доктор (1792), інспектор Слобідсько-Української лікарської управи, старший лікар Московського генерального шпиталю; брав участь в битві на р. Кагул (1770) та ліквідації епідемії чуми на Запорозькій Січі (1775); керував польовим шпиталем в Ізмаїлі; служив у Київському польовому шпиталі (1780); організатор військових шпиталів у Полоцьку та Вільно; автор праці «Нотатки про чуму і про засоби її лікування, засновані на теорії і практиці», за яку удостоєний Йєнським університетом диплома д-ра наук.

5/1. **Іван-Фрідріх Георгійович**, * 1760, Київ, + 1822 (за ін. даними – 01.08.1830); аптекар (1793); церковний староста (1799); колезький асесор (1805); член-кор. Санкт-Петербурзької Академії наук (1804); дворянин; лютеранин; не одружений.

6/1. **Георг Георгійович**, * 1761, Київ, + 1815; аптекар, провізор Санкт-Петербурзької аптеки, служив в аптеці Наказу громадської опіки (1799); колезький радник і кавалер (1803); засновник і власник хмельні в Києві (1811); мав маєток в с. Хмельні Київського повіту; дворянин; лютеранин.

X 1800 Кароліна Nuthmacher, * 1777, Могильов, + 1841.

7/1. **Катерина Георгіївна**, * 1764.

X 1782 Іван Іванович Гохфельд, * 1764, + ...; військовий лікар, начальник карантинів Таврійської губернії; під час служби в Криму перебував у приятельських відносинах із Х.Х. Стевенон, К.Ф. Мюльгаузенон, Я.Г. Бунге, П.С. Палласом; з 1801 р. у відставці, отримав пенсію за представленням Новоросійського генерал-губернатора Міхельсона; наприкінці життя продав маєток під Сімферополем і переселився до Кременчука; мав велику медичну бібліотеку; 1817 р. склав заповіт на користь дочки Софії, зобов'язавши її сплатити певну суму братові Самуїлу (на той час

його дружина і старша дочка померли); лютеранин.

8/1. **Андрій Георгійович**, * 1766, Київ, + 1814; аптекар (1792); заснував у Києві на Куренівці ботанічний сад і город, які забезпечували лікарськими рослинами аптеки України; першим вивчив маловідому у той час рослину вайду (*Isatis tinctoria* L.) і заснував у Києві вайдовий завод із виготовлення синьої фарби для тканин, за що отримав подяку від імператора Олександра I; колезький асесор і кавалер (1799); голова церковної ради (1810); дворянин; лютеранин.

X 1798 Єлизавета Фурманн; дочка придворного радника Р. Фурманна.

9/1. **Готліб Георгійович**, * 1769, + 1769.

10/1. **Християн (1-й) Георгійович**, * 1770, + 1776.

11/1. **Яків Георгійович**, * 1772, Київ, + 1812; поручик; довгий час жив у Криму; дворянин; лютеранин; не одружений.

12/1. **Християн (2-й) Георгійович**, * 20.12.1776, Київ, + 1857; закінчив медико-хірургічний ін-т в Санкт-Петербурзі (1792–96) та Йенський ун-т (1796–98), захистив дисертацію на ступінь д-ра медицини «Про епідемічні хвороби в Києві» (1798, Йена); у 1802–35 рр. служив у Київській духовній академії (КДА), 1802 – лікар, 1808 – штаб-лікар; мав приватну практику, один з перших педіатрів Києва, ординатор Київського військового шпиталю (березень – грудень 1812); створена ним система профілактичних заходів допомогла уникнути епідемії холери серед викладачів та студентів КДА (1831); 1835 р. звільнений зі служби; кавалер відзнаки за безстрокову 30-річну службу – бронзової медалі на Володимирській стрічці; жив у Києві на Подолі, у 1818 р. поселився на Печерську; колезький радник (1832); дворянин.

X 1). 1806 Меланія Ферран, * 06.04.1791, Дюнкірхен (Фландрія), + 20.02.1816.

2). 11. 05. 1821 Катерина Миколаївна Ізюмова, * 1786, + 17.03.1877; дочка генерал-майора артилерії Миколи Гебнера, вдова полковника Ізюмова.

13/1. **Христофор Георгійович**, * 1781, Київ, + 1860, Москва; педагог, один з засновників вищої ветеринарної освіти в Росії; навчався в медико-хірургічному ін-ті в Санкт-Петербурзі (1797–1801), 1802–06 р. вивчав ветеринарні науки в клініках Відня, Бамбергу, Вюцбергу, Берліну; ординатор петербурзького Морського

(1801–02) та Військово-сухопутного (1807–09) шпиталів; під час експедиції до Сибіру (1811) першим відкрив сибірську виразку, описав її в доповіді «De morbo sie dieto sibirseo», яку прочитав у Московському ун-ті (1819); у 1812 р. служив у військово-медичному відомстві, лікував поранених; 1817–42 рр. – у Московському ун-ті: проф. кафедр ветеринарних наук (1817–35) і терапевтичної клініки (1835–42); 1818, 1829, 1832 рр. – декан лікарського ф-ту Московського університету; завідувач тимчасовими холерними лікарнями при Московському ун-ті (вересень 1830 – лютий 1831); керував ліквідацією епідемії чуми великої рогатої худоби в Полтавській і Чернігівській губ. (1830); консультант при Маріїнській лікарні у Москві (1832–42); проректор Московського ун-ту (1836–42); з ліквідацією ветеринарного відділення при Московській медико-хірургічній академії звільнений зі служби (листопад 1842); 1809 – екстраординарний, 1815 – ординарний, 1837 – заслужений проф. кафедри дієтики, фармакології, патології і терапії Московської медико-хірургічної академії, 1815 – захистив дисертацію на ступінь д-ра медицини; з 1825 р. – академік, вчений секретар Московської медико-хірургічної академії (1825–29); нагороджений золотою медаллю Московського товариства сільського господарства за працю «Про найголовніші поголовні хвороби домашніх тварин» (1847); дійсний статський радник (1825); кавалер орденів св. Володимира 4 ст. (1812), св. Анни 2 ст. (1834), св. Володимира 3 ст. (1838); дворянин; лютеранин.

Х ... Гассенмілер; вдова.

III.

14/2. **Іван-Федір (Іоганн-Фрідріх) Христофорович**, * 1770, Київ, + 06.06.1835, Пермь; під час війни зі Швецією (1788–90) служив у військовому шпиталі, штаб-лікар (1791), повітовий лікар – спочатку в Ірбіті, потім – Алапаєвську (Пермсько-Тобольське намісництво), головний лікар міської лікарні Пермі (1798), інспектор Пермської лікарської управи (1801); наполіг на необхідності профілактики віспи в Пермі, впровадив віспощеплення в губернії, запропонував деякі засоби збереження вакцини; взяв активну участь в організації боротьби з епідемією холери (1829–31) в Пермській губернії, розробив правила запобігання цій хворобі; сприяв поліпшенню роботи соціальних установ: Приказу громадської опіки, робітного будинку, в'язниці, виховного будинку;

Пермська (Олександрівська) лікарня була відкрита і обладнана за його безпосередньої участі (1833); створював бібліотеку духовної семінарії; кавалер орденів св. Володимира 4 ст. (1811), св. Анни 2 ст. (1826), удостоєний Імператорської корони до ордена св. Анни (1833); за імператорським наказом відзначений діамантовим перснем (1807), оголошено імператорське благовоління (1810), нагороджено Відзнакою за 40 років бездоганної служби; дійсний статський радник (1816); дворянин; лютеранин; не одружений.

15/2. NN.

16/2. **Ганна (Єлизавета) Христофорівна**, * 1785.

X ... Циммерберг; військовий (майор).

17/2. NN.

X Іоанн-Христофор Реснер; подільський пастор.

18/2. NN.

19/4. NN.

20/4. NN.

21/4. NN.

22/4. NN.

23/4. NN.

24/6. **Єлизавета Георгіївна**, * 23.02.1801, + 06.03.1883.

X 1816 Іван Богданович Тецнер (Johan Gottlob Tetzner), * 13.08.1790 – за написом на надгробку; 1784, Саксонія – за церковними книгами; + 13.01.1832; переселився до Росії (1809), з 1811 р мешкав у Києві, де володів аптекою у на вул. Притиско-Микільській (1816–30); навчався фармації в Лейпцігу; перший дослідник мінеральних джерел на Київщині; власник великої бібліотеки, в якій знаходилася краща у той час література з хімії; лютеранин.

25/6. **Софія Георгіївна**, * 1803, +1821.

26/6. **Наталія Георгіївна**, * 1805.

X 1835 Вільгельм (Василь) Карлович Оргіс-Рутенберг (Baron Orgies-Rutenberg), * 30.10.1807; капітан, інженер шляхів сполучення; суб-інспектор в ун-ті св. Володимира; служив у Варшаві і Києві.

27/7. **Самуїл Іванович**.

28/7. **Юлія Іванівна**.

X Леонтій Трейден; полковник (згодом – генерал).

29/7. **Софія Іванівна.**

Х Іван Миколайович Рахманінов; поміщик Тамбовської губернії.

30/8. **Георг Андрійович**, * 1799, + 1800.

31/8. **Олександр (1-й) Андрійович**, * 1801, + 1801.

32/8. **Фрідріх-Георг (Федір) Андрійович**, * 01.03.1803, Київ, + 28.03.1897; юрист, педагог, громадський діяч, дослідник права прибалтійського краю; приват-доцент на юридичному ф-ті Дерптського ун-ту (з 1823); доктор Гейдельберзького ун-ту (1826), проф. (1831); створив ряд наукових праць у галузі місцевого права, вивчав історію джерел, історію публічного і цивільного права; з 1842 р. залишив Дерптський ун-т, де на юридичному ф-ті за 20 років педагогічної діяльності ним було прочитано 28 курсів; у 1843 р. переїхав до Ревеля, займався видавничою діяльністю: надрукував працю “Введення в історію ліфляндського, естляндського і курляндського права і джерел права”, удостоєну Демидівської премії (1849); у 1856–64 рр. складав Зведення місцевих законів губерній Остзейських; текст Зведення, затверджений 12.11.1864 р., вступив в дію з 1 липня 1865 р.; зібрав і видав майже всі гідні уваги джерела, зробив їх зрозумілими для вивчення, завдяки чому стало можливим кодифікування місцевого цивільного права; у Дерпті обіймав посаду члена магістрату і синдика місцевого управління (1823), у Ревелі – синдика і бургомистра; навчався в дерптській гімназії (1815–18) та Дерптському ун-ті, де вивчав юриспруденцію (1818–22); у 1865 – переселився до Готи, останні 16 років жив у Вісбадені; у 1881 р. втратив зір; дворянин; лютеранин.

Х 1825 Вільгельміна Вегенер, * 1804, Дерпт.

33/8. **Олександр (2-й) Андрійович**, * 24.09.1803, Київ, + 06.07.1890, м. Метлик Естляндської губ.; ботанік, мандрівник, педагог; 1823–24 рр. – здійснив ботанічні екскурсії на о. Езель і в Ліфляндію (разом із К. Мейером); з 1825 р. – д-р медицини; від 1 січня 1826 р. – лікар на Коливано-Воскресенських заводах при Барнаульському шпиталі; на запрошення свого вчителя професора К.Ф. фон Лебедура брав участь в науково-дослідницькій експедиції по східному Алтаю, де зібрав значний етнографічний матеріал, колекції рослин і комах; автор щоденника «Подорож по східній частині Алтайських гір»; відкрив для науки місцевості уздовж берегів Башкауза і Телецького озера; лікар повіту Барнаульського

округу та Барнаульського шпиталю (грудень 1826), завідувач Зміїногорським лазаретом (1828–30); брав участь в експедиції до Китаю і Монголії (1830), одним із перших вивчав рослини пустелі Гобі, автор праці “Enumeratio plantarum, quas in China boreli collegit” (СПб., 1833), яка започаткувала в Росії вивчення флори Китаю; 1832 р. об’їхав береги річки Чуї (Східний Алтай); зібрав 366 видів рослин, з них – 57 до того невідомих та 27 – описаних вперше; з 1833 р. – екстраординарний проф. кафедри ботаніки Казанського ун-ту, з 1836 р. – ординарний проф. кафедри ботаніки Дерптського ун-ту; серед його учнів – К.І. Максимович (дослідник флори Дальнього Сходу і Японії, представник еволюційного вчення в російській науці) та Ф.Б. Шмідт (відомий російський геолог, палеонтолог, ботанік і мандрівник); дир-р ботанічного саду (1836), в якому ним було зібрано багату колекцію рослин, вирощених з насіння, привезеного з Алтаю; з 1840 р. складав реєстр флори Прибалтійського краю; у 1857 р. взяв участь в експедиції до Хорасану (Іран); 1859 р. повернувся до Дерпту; займався обробкою персидських рослин, написанням монографії, присвяченій рослинам роду *Astragalus*; після 40 років служби вийшов у відставку (1867); чл. ботанічного конгресу у Флоренції (1874); почесний чл. Ун-ту св. Володимира (1884), російської Академії Наук; лауреат Беровської і Декандалевської премій, присуджених за класичні праці з систематизації квіткових рослин Середньої Азії; ім’ям Бунге названий рід *Bungea* С.А.М. і 36 видів квіткових рослин; один з основоположників географічно-морфологічного методу в систематиці рослин; свій гербарій продав до Парижу, Коссону (однак багато дублікатів зберігаються у Ботанічному інституті РАН у Санкт-Петербурзі); діяльність Бунге отримала високу оцінку сучасників: К. Бер назвав його “Нестером російської ботаніки”; закінчив з відзнакою курс в дерптській гімназії (1821), вивчав медицину і природничі науки в Дерптському ун-ті (1821–25); дворянин; лютеранин.

X 1). 1834 Вільгельміна Шрейбер.

X 2). 1841 Єлизавета Пістолькорс.

X 3). 1860 Луїза Струве.

34/8. **Андрій (1-й) Андрійович**, * 1804, + 1804.

35/8. **Єлизавета Андріївна**, * 1806, + 1807.

36/8. **Андрій (2-й) Андрійович**, * 1808, +1808.

37/8. **Розалія Андріївна**, * 1811, + 1882.

38/12. **Марія Християнівна**, * 03.10.1807, + 1829.

Х 1828 Карл Якович Фліге, * 1786, Рига, + 1842, Київ; командир Навагинського піхотного полку (1826–31), полковник (12.08.1829), служив на Кавказі; у чині генерал-майора був Курським (1839–40) і Кам'янець-Подільським (1840–41) військовим губернатором; 1841 р. вийшов у відставку; поселився в Києві у власному будинку на Хрещатику.

39/12. **Катерина Християнівна Бунге**, * 01.02.1809, + 07.07.1879.

Х 1828 Олександр Антонович Аврежіо, * 1804, + 20.04.1875, Варшава; військовий інженер; служив у Царстві Польському, переважно у Варшаві; вийшов у відставку в чині генерал-лейтенанта.

40/12. **Андрій (Генріх, Григорій, Костянтин) Християнович**, * 18.07.1811, + 11.02.1885, Варшава; інженер шляхів сполучення; 1821–28 рр. навчався в дерптській гімназії; 1830 р. поступив на службу в роту кондукторів Головного інженерного училища; з 1832 р. – польовий інженер Санкт-Петербурзької інженерної команди (1835), переведений у Варшавську інженерну команду, брав участь у будівництві фортець в Івангороді та Олександрівській (Варшавській) цитаделі; через хворобу вийшов у відставку (1844) в чині капітана; купив маєток Опалин під Варшавою (який продав у 1876 р.), зайнявся сільським господарством; у 1854 р. переїхав до Варшави разом з дочкою Меланією; дворянин; лютеранин.

Х 1836 Олександра Іванівна Тецнер, * 14.11.1817, + 04.04.1856; дочка аптекаря Івана Богдановича Тецнера та Єлизавети Георгіївни Бунге.

41/12. **Микола Християнович**, * 11.11.1823, Київ, + 03.06.1895, Санкт-Петербург; економіст, педагог, громадський і державний діяч; викладач, проф. Ліцею ім. князя Безбородька (1845–50); ад'юнкт-проф. Ун-ту св. Володимира (1850–80); викладач Київського ін-ту шляхетних дівчат (1853–57); секретар (1852–54), віце-голова (1859–62) Комісії з опису губерній Київського навчального округу; 1859–62, 1871–75, 1878–80 рр. – ректор, 1867–70 рр. – декан юридичного ф-ту ун-ту св. Володимира; 1863–64, 1886–89 рр. – викладач економічних дисциплін в імператорській родині; чл. комісій з підготовки Селянської реформи (1859–60), перебудови

кредитної системи (1859–60), запровадження земських іпотечних банків (1859–60), розробки нового університетського статуту (1861); керівник Київської контори Державного банку (1862–80), один із засновників у Києві міського Тов-ва взаємного кредиту, приватного комерційного та промислового банків, чл. органів міського самоврядування, голова фінансової комісії із складання міських кошторисів; товариш Міністра фінансів (1880–81); член Державної ради (1881); Міністр фінансів (1881–87); голова комітету Міністрів (1887–95); почесний чл. Російського географічного тов-ва (1881), Міжнародної Академії загальних промислових наук у Мадриді (1884), Тов-ва із сприяння російському торговому мореплаванню, ун-тів Петербурзького, Новоросійського, св. Володимира, Тов-ва Нестора-літописця, Юридичного тов-ва при ун-ті св. Володимира; кавалер орденів св. Станіслава 1 ст. (1865) і 2 ст. (1857), св. Володимира 1 ст. (1895), 2 ст. (1875) і 3 ст. (1862), св. Анни 1 ст. (1868), Білого Орла (1879), св. Олександра Невського (1883, діамантових знаків, 1889), чорногорського ордена князя Даниїла 1 ст. (1883), бразильського ордена Рози 1 ст. (1884), бельгійського великого ордена Леопольда (1886); д-р політичних наук (1852), заслужений проф. (1876), академік Петербурзької АН (1890, чл.-кор. з 1859, почесний член з 1881); з золотою медаллю закінчив Першу київську гімназію (1841) та золотою медаллю і ступенем кандидата законодавства – юридичний ф-т Ун-ту св. Володимира (1845); дворянин; лютеранин; не одружений.

VI.

43/16. **Ганна...**

X ... Феодосієв

44/24. **Олександра Іванівна**, * 1817, + 1856.

X1836 Андрій Християнович Бунге; інженер шляхів сполучення; син Бунге Християна Георгійовича і Меланії Ферран.

45/24. **Костянтин Іванович**, * 04.12.1818, + 21.09.1885; військовий, чиновник; закінчив інженерне училище в Санкт-Петербурзі; інженер-прапорщик (1838), підпоручик (1838), поручик (1844), служив на Кавказі в Тіфліській і Олександрівській інженерних командах (1838–1841), в Києві в саперній команді (1841–1850); чиновник особливих доручень та секретар Київської казенної палати (1850–66); вийшов у відставку в чині надвірного радника; власник першої в Києві комісійної і банківської контори

(1868), агент страхового товариства «Саламандра» (1866–68), товариш управляючого Київського міського товариства взаємного кредиту; кавалер орденів св. Станіслава 3 ст. (1845), св. Анни 3 ст. (1849); дворянин.

Х Людмила Петрівна Беляєва, * 1827, + 1860; вихованка Київського інституту шляхетних дівчат (1844).

46/24. **Володимир Іванович**, * 1820.

47/24. **Дмитро Іванович**, * 1823, + 1885; юрист; повітовий суддя у Новоград-Волинському; 1864 р. вийшов у відставку, оселився в Києві, служив присяжним повіреним; закінчив юридичний ф-т ун-ту св. Володимира (1844); бездітний.

Х Олімпіада Йосипівна Леварт-Левицька; після смерті чоловіка переїхала в Рівне до рідних.

48/24. **Микола Іванович**, * 1826.

49/26. **Єгор Васильович**, * 1836; військовий; не одружений.

50/26. **Олександр Васильович**, * 1838, + 1880; військовий; не одружений.

51/26. **Єлизавета Василівна**, * 1838.

Х 1857 Вітольд Каєтанович Грабовський, * ..., + 1878; армійський офіцер.

52/26. **Дмитро Васильович**, * 1843, + 1882; військовий, чиновник; вступив юнкером у сапери (1859–62); вийшов у відставку, канцелярист Київського, Подільського і Волинського генерал-губернатора (1863–65); мировий посередник у Київській і Чернігівській губерніях (1865–70); вийшов у відставку; поступив до контори К.І. Тецнера, служив у страховому товаристві «Саламандра».

Х 1869 Катерина Олександрівна Нікітіна, * ..., + 1879; дочка поміщика Київської губернії.

53/28. **Володимир Леонтійович**.

54/29. **Варвара Іванівна**.

Х Микола Терпигорєв; поміщик Усманського повіту Тамбовської губернії.

55/29. **Микола Іванович**, + 1887; військовий, поміщик; юнкер Бузького уланського полку, поручик (1846), помічник ремонтера; 1849 р. брав участь у військових діях в Австрійській імперії (Трансільванія); 1854 р. учасник російсько-турецької кампанії в Молдавії і Волощини; вийшов у відставку штаб-ротмістром,

поселився в маєтку батька поблизу с. Нове Гарітово (Міляєви Підпори); дворянин; православний; бездітний.

56/29. **Федір Іванович**, * ..., + 1881; чиновник; закінчив московську гімназію; 1843 р. поступив на філософський ф-т Московського ун-ту, який закінчив із ступенем кандидата; служив у Петербурзькій кримінальній палаті; 1851 р. переведений до департаменту Міністерства юстиції; з 1858 р. редактор одного з відділень департаменту; з 1860 р. – цензор Міністерства народної освіти; у 1862 р. переведений до Москви; кавалер орденів св. Володимира 3 ст., Станіслава 1 ст., Анни 1 ст.; дворянин; православний.

X Віра Дмитрівна Головіна.

56/29. **Іван Іванович**, * 1826, + 04.(16).12.1897; проф. механіки; вихованець московської гімназії та Московського ун-ту (1848), який закінчив із ступенем кандидата математичних наук; у 1852 р. захистив дисертацію «Теорія вертикальних водяних коліс» на ступінь магістра математичних наук, удостоєну Академією наук почесного відгуку; з 1853 р. – ад'юнкт по кафедрі прикладної математики в Ун-ті св. Володимира; з 1856 р. – д-р математичних наук і астрономії; з 1857 р. – проф.; декан фізико-математичного ф-ту (1868–75, квітень 1880 – травень 1881); проректор (1875–79); ректор (1881–83) Ун-ту св. Володимира; у 1878 р. за вислугою 25 років залишений на службі ще на п'ять років, у 1883 р. залишений на друге п'ятиріччя; в пам'ять 50-річчя Ун-ту св. Володимира пожертвував 5000 рублів для запровадження премії свого імені за кращий твір в галузі математичних або природничих наук (1884); 1877 р. отримав імператорське благовоління за участь в роботі із перегляду загального статуту імператорських російських ун-тів 1863 р.; кавалер орденів: св. Анни 1 ст. (1882), 2 ст. (1865), св. Володимира 3 ст. (1874), св. Станіслава 1 ст. (1878), сербського ордену Сави 2 ст.; відзнаки за 40-літню безстрокову службу (1894); управляючий Тов-вом взаємного кредиту (1889–90); голова Київського слов'янського добродійного тов-ва (з 1889); таємний радник (1892); дворянин; православний; власник маєтків у Тамбовській, Таврійській та Київській губерніях.

X 1863 Катерина Павлівна Чеснок, * ..., + 1873, дочка генерал-майора Павла Івановича Чеснока і Терезії Іванівни, народженої

княжни Божулич-Найден.

58/32. **Федір Фрідріхович**, * 01.10.1826, Дерпт; чиновник міського управління Ревеля; закінчив юридичний ф-т.

X 1852 Софія Фіандт.

59/32. **Адольф Фрідріхович**, * 1830, Дерпт, + 1873, Гота; сільський господар в Остзейському краю.

X Генрієта von Wahl.

60/32. **Єлизавета Фрідріхівна**, * 1833, Дерпт.

61/32. **Ганна Фрідріхівна**, * 1834, Дерпт.

62/32. **Емілія Фрідріхівна**, * 1841, Дерпт.

X 1). NN.

2). Олександр von Vogel.

63/33. **Марія Олександрівна**, * 1834, Казань.

X Конрад von Wahl, доктор медицини.

64/33. **Мінна Олександрівна**, * 1836, Казань.

X 1864 Микола von Pistohlkors.

65/33. **Володимир Олександрович**, * 1842, Дерпт, + 1895; юрист.

X Магда Бунге.

66/33. **Густав Олександрович**, * 07.01.1844, + 1920; хімік, фізіолог; закінчив курс хімії в Дерптському ун-ті; лаборант хімічної лабораторії Дерптського ун-ту (1872–74); магістр (1873) і д-р (1874) хімії того ж ун-ту; д-р медицини в Лейпцизі (1882); доцент фізіології в Дерпті (1874); з 1884 р. – почесний д-р медицини Ун-ту св. Володимира; проф. фізіологічної хімії Ун-ту св. Володимира (1886); проф. кафедри фізіологічної хімії в ун-ті м. Базеля; 1895–1920 рр. – зав. кафедрою фізіологічної хімії ун-ту м. Базеля; видав підручник з фізіологічної і патологічної хімії (1887), переведений на багато мов; був здібним педагогом, виховав талановитих учнів (серед них – Е. Абдергальден); як доцент Дерптського ун-ту керував дисертацією декабриста М.І. Луніна «Про значення неорганічних солей у живленні тварин» (1880), яка стала основою для розвитку вчення про вітаміни.

67/33. **Беневенуто Олександрович**; д-р медицини.

68/33. **Олександр Олександрович**, * 28.10.1851, + 19.01.1930; військово-морський лікар, зоолог, мандрівник, дослідник Арктики; 1876 р. відвідав Австро-Угорщину, Італію, Німеччину; молодший ординатор при лікарні св. Марії Магдалени в Санкт-Петербурзі (1881); понадштатний чиновник медичного департаменту

Міністерства внутрішніх справ (1882–84); брав участь в експедиції Російського географічного товариства по гирлу річки Лени як лікар, природодослідник і помічник начальника експедиції, здійснював метеорологічні та магнітні спостереження, одним із перших полярників використав фотоапарат, результати експедиції узагальнив у праці “Опис мандрівки по гирлу річки Лени 1881–1884” (1885); з 1884 р. – молодший судовий лікар 6-го флотського екіпажу і начальник експедиції Імператорської академії наук в Пріянський край і Новосибірські острови (1885–87); лікар Морського шпиталю в Санкт-Петербурзі (1887); тричі здійснював навколосвітні подорожі: на кніпері “Розбійник” (1888–91) та на крейсері “Рюрик” (1895–98, 1901–03); учасник експедиції на Шпіцберген (1889–1900); 1903–04 рр. брав участь у російсько-японській війні як флагманський лікар, учасник оборони Порт-Артура (1904), після капітуляції якого працював у комісії для відправлення поранених і хворих на батьківщину; 1908 р. надавав допомогу населенню о. Сицилія, яке постраждало від землетрусу; флагманський лікар Балтійського флоту (1912); розробив проект статей Морського уставу санітарної служби на флоті (1912); з 1914 р. – у відставці, консулював молодих полярників: Б. Вількіцького, Г. Седова та ін.; автор праць з питань розвитку газового поясу амфібій, про ссавців і птахів у басейні річки Лени, хвороби серед «іногородців» в Якутії; іменем Бунге названо один з Новосибірських островів, гора, льодовик, озеро, річка на архіпелазі Норденшельда; член Російського географічного тов-ва (нагороджений РГТ медаллю ім. Ф.П. Літке, 1889), чл.-кор. Тов-ва випробувачів у Дерпті; освіту здобув у Дерпті; 1870–78 рр. навчався на медичному ф-ті; д-р медицини (1880).

69/33. Єлизавета Олександрівна.

X ... von Rucktuschel.

70/38. Микола Карлович, * 1829; військовий, службовець, підприємець; юнкер саперного батальйону, офіцером служив на Кавказі (1852–57); в лейб-гвардії Фінляндському полку в Санкт-Петербурзі (1857–60); вийшов у відставку; служив в Товаристві громадської користі; керівник справами Північного пароплавства (1861); дир-р Тов-ва громадської користі (1863–76); чл. ради київських приватного та промислового банків (1876); дир-р Київського приватного банку (1877–85); керівник відділення

Вользько-Камського банку в Києві; 1891 р. – чл. ради Варшавського банку (СПб.); керівник відділення Московського купецького банку (СПб.); дир-р Південно-Східних залізниць; Російського страхового тов-ва; голова Правління кам'яновугільної промисловості в Південній Росії; Таганрозького металургійного тов-ва; у 1843–49 – виховувався в Царкосельському (Олександрівському) ліцеї.

Х 13.08.1874 Олександра Францівна Аврежіо; в першому шлюбі Швенцон, дочка начальника інженерів Варшавського округу.

71/39. **Ольга Олександрівна**, * 1830, Варшава.

Х ... Вільде, лікар.

72/40. **Меланія Андріївна (Генріхівна)**, * 19.12.1837, Варшава; бездітна.

Х 1867 Карл Львович фон Тромпетер, * ..., +1899; генерал-майор, комендант Варшавського військового шпиталю.

73/40. **Іван (Карл, Костянтин) Андрійович (Генріхович)**, * 1840, Івангород; поміщик; 1854 р. зарахований до Михайлівського артилерійського училища, з 1860 р. – офіцер; вийшов у відставку помічником столоначальника, чиновник першого департаменту Міністерства державного майна (1863); з 1864 – у мирових установах Мінської губернії: голова перевірконої комісії, голова з'їзду мирових посередників, чл. Мінського губернського присутствія у селянських справах; з 1869 р. – предводитель дворянства Ігуменського повіту і голова з'їзду мирових посередників (1869–73); залишив службу, зайнявся сільським господарством; володів маєтками у Мінській губернії: Ковальовичі Шацької волості Ігуменського повіту та Вітковщизна і Новий Двір Самохваловічської волості Мінського повіту.

Х 09.02.1875 Олімпіада Андріївна Іскрицька; володіла маєтком Токарний Пережирської волості Ігуменського повіту Мінської губернії.

74/40. **Микола (Християн, Костянтин) Андрійович (Генріхович)**, * 03.12.1842, Варшава, + 31.12.1915, Кларані (Швейцарія), похований у Києві; хімік, педагог, громадський діяч; з 1865 р. – стипендіат для підготовки до професорського звання; 1866–67 рр. – викладач фізики Київського ін-ту шляхетних дівчат; у 1868–70 рр. – в науковому відрядженні в Берліні і Лейпцигу; з 1868 р. – магістр; доц. кафедри технічної хімії (1870); з 1871 р. – д-р наук; екстраординарний (1871) та ординарний (1874) проф.; декан

фізико-математичного ф-ту Ун-ту св. Володимира (1881–84); з 1908 р. керував лабораторією технічної хімії; у 1915 р. звільнений зі служби в Ун-ті св. Володимира; за його участі при технічній лабораторії Ун-ту було створено першу в Росії контрольну станцію для випробування освітлювального газу (1873) і питної води; один з організаторів у Києві газового і електричного освітлення, водопостачання, каналізації; ініціатор створення в Україні технічних шкіл з цукроваріння, дорожньої і будівельної справи; один з ініціаторів створення Київського політехнічного ін-ту (1898); очолював Київське відділення Російського технічного тов-ва (1873–1905), Київського тов-ва природодослідників; укладач «Оглядів книжкової літератури з хімічної технології» (1873–82), редактор «Покажчика російської літератури з математики, чистим і прикладним природничим наукам» за 1872–90 (18 тт., К., 1873–91), організував видання «Записок із цукробурякової промисловості і теплової техніці», видав 33 томи «Щорічників із цукробурякової промисловості»; до 12-ти років виховувався в сім'ї, навчався в російському Вищому чоловічому пансіоні Е. Гольца у Варшаві; у 1856 р. переїхав до Києва до діда Х.Г. Бунге, зі смертю діда (1857) його виховував дядько М.Х. Бунге; у 1857 р. зарахований до 4-го класу Першої київської гімназії, по закінченні якої нагороджений срібною медаллю; 1861–65 рр. навчався на природничому відділенні фізико-математичного ф-ту Ун-ту св. Володимира; дійсний статський радник (1882); кавалер орденів: св. Станіслава 2 ст. (1874), св. Анни 2 ст. (1877); дворянин; лютеранин.

Х 03.06.1873 Євгенія Порфириївна Шиповська, * 1850; дочка Порфирія Андрійовича Шиповського, чергового штаб-офіцера Управління Київського, Волинського і Подільського генерал-губернатора; виховувалася в Київському ін-ті шляхетних дівчат (1866); дворянка; православна.

75/40. **Андрій (Генріх, Едуард, Микола) Андрійович (Генріхович)**, * 15.04.1845, с. Опалин поблизу Варшави; військовий, службовець; закінчив курс в Ін-ті інженерів шляхів сполучення (1856–63) з чином інженер-поручика; служив у Міністерстві шляхів сполучення (1863–87); вийшов у відставку з чином колезького асесора; служив контрагентом казни і залізничних товариств з організації будівельних робіт на залізницях і портах, брав участь в інших промислових підприємствах; дворянин; лютеранин.

Х 26.01.1876 Софія Степанівна Струговщикова, * 1843; в першому шлюбі Мясоєдова.

V.

76/45. **Сергій Костянтинович**, * 1859, Київ, + 10.12.1903; чиновник; столоначальник у канцелярії Київського, Волинського і Подільського генерал-губернатора (1881–82), чиновник з особливих доручень генерал-губернатора (1882–85); з 1885 р. – службовець Державної канцелярії: помічника діловода (з 1887), діловод (з 1890), помічник статс-секретаря Державної ради (з 1893), з 1901 р. – статс-секретар Державної ради, спочатку департаменту промисловості, наук і торгівлі, згодом – департаменту державної економіки; виховувався у Першій київській гімназії, закінчив юридичний ф-т в Ун-ті св. Володимира (1881); кавалер орденів св. Володимира 3 ст. (1896), св. Станіслава 1 ст. (1901); дійсний статський радник; дворянин; православний.

Х Марія Федорівна Куліченко.

77/45. **Борис Костянтинович**.

78/45. **Михайло Костянтинович**.

79/45. **Олена Костянтинівна**.

80/45. **Варвара Костянтинівна**; вихованка Київського ін-ту шляхетних дівчат (1867); дворянка; православна.

81/51. **Володимир Вітольдович**, * 1857.

Х 1881 Амалія Іванівна Лото.

82/51. **Наталія Вітольдівна**, * 1860.

Х 1878 Адольф Фердинандович Гоффманн; приватний повірений.

83/51. **Костянтин Вітольдович**, * 1861, + 1892; служив на Кавказі в управлінні залізниць.

Х Фекла Єгорівна Кравченко.

84/51. **Георгій Вітольдович**, * 1866; служив в управлінні Південно-Західної залізниці в Києві.

Х 1900 ...

85/51. **Олена Вітольдівна**, * 1872.

Х 28.10.1901 ... Пельцер; служив у Київському відділенні Московського купецького банку.

86/52. **Григорій Дмитрович**, * 1870, + 1870.

87/52. **Валеріан Дмитрович**, * 1871; служив в судовому відомстві, присяжний повірений (Київ); закінчив юридичний ф-т

в Ун-ті св. Володимира (1895).

88/52. **Георгій Дмитрович**, * 1872, Москва; закінчив юридичний ф-т ун-ту св. Володимира.

89/52. **Леонтій Дмитрович**, * 1873, + 1891.

90/52. **Олена Дмитрівна**, * 1876, + 1900, Феодосія; вихованка Київського інституту шляхетних дівчат.

X ...; військовий.

91/52. **Сергій Дмитрович**, * 1878, + 1878.

92/54. **Сергій Миколайович**, * 12.05.1841, + 13.06.1895, Санкт-Петербург; письменник-белетрист, фейлетоніст, писав під псевдонімом «Сергій Атава»; першим надрукованим твором була «Черства частка. Розповідь з важкого минулого» в газеті «Російський світ» (1861); невеликі нариси і гумористичні статті друкувалися у «Російському слові», «Гудку», «Санкт-Петербурзьких відомостях», співробітничав з гумористичним листком петербурзької газети «Голос», поміщав замітки «викривального» характеру (під псевдонімами: Сергій Заноза, Сергій Чемерічка та ін.); у 1867 р. переїхав до Санкт-Петербургу, став писати в «Біржових відомостях», «Вітчизняних записках»; 1870 р. – у «Вітчизняних записках» з'явився нарис «В степу» і комедія «Злиття»; у 1870–80 рр. перепродував коней (його батько вважався одним з кращих кінських заводчиків в Тамбовській губернії); зайнявся винахідництвом в галузі електротехніки, постачанням дров; у січні 1880 р. – друкувався в «Вітчизняних записках» під псевдонімом „С. Атава”, почав друкувати твір «Зубожіння. Нариси, замітки і роздуми тамбовського поміщика», який звернув на себе увагу читачів і критиків та приніс авторові літературну популярність, відтоді займався виключно літературною діяльністю; друкувався в багатьох журналах («Російське багатство», «Північний вісник», «Новина», «Нива» і ін.) з оповіданнями, повістями, нарисами; працював в газеті «Порядок», постійний співробітник «Нового часу», де опублікував більше 600 «недільних» фейлетонів; з 1887 р. друкував у «Історичному віснику» нариси «Потривожені тіні», «Спогади» і ряд інших творів; значна частина написаного виходила в 1880–90 рр. окремими збірками і виданнями; в останні роки життя працював над романом «Лід зламало», завершити який не встиг; 1899 р. А.Ф. Маркс видав «Зібрання творів С.М. Терпигорева» в 6 томах,

під редакцією З.Н. Шубинського, з біографічною статтею П.В. Бикова; до 13-ти років виховувався вдома; вчився в тамбовській гімназії; у 1860 р. поступив на юридичний факультет Санкт-Петербурзького ун-ту, з якого у 1862 р. відрахований за участь в студентських «беспорядках», висланий до родового маєтку матері у с. Полініно Тамбовської губернії під нагляд поліції на п'ять років; дворянин; православний.

93/54. **Олексій Миколайович**; перебував на військовій службі; вийшов у відставку; служив по митному відомству.

94/54. **Володимир Миколайович**; служив в повітовому відомстві.

95/54. **Варвара Миколаївна**.

Х Михайло Петрович Авенаріус, * 07.09.1835, Царське Село, + 04.09.1895, Київ; проф. Ун-ту св. Володимира; син лютеранського пастора; позаштатний вчитель математики в Другій Санкт-Петербурзькій гімназії; у 1862–64 рр. – стажувався в Берлінському ун-ті у фізичній лабораторії проф. Магнуса та Гейдельберзькому ун-ті, де слухав курс практичних занять з фізики у проф. Кірхгоффа; з 1865 – магістр фізики; з 1865 р. – зав. кафедрою фізики Ун-ту св. Володимира, доц.; з 1866 р. – д-р; екстраординарний (1866), ординарний проф. (1867); чл.-кор. російської Академії наук; дійсний чл. Київського тов-ва природодослідників, Московського тов-ва випробувачів природи, Російського фізичного тов-ва, іноземний чл.-кор. Берлінського фізичного тов-ва; опублікував понад 20 праць російською і німецькою мовами; в Ун-ті св. Володимира читав лекції з експериментальної і теоретичної фізики, метеорології, завідував університетською метеорологічною обсерваторією; читав курс «Введення до практичних занять» студентам, які працюють у фізичній лабораторії, керував лабораторними роботами; початкову освіту здобув у лютеранській церковній школі в Царському Селі, виховувався в П'ятій Санкт-Петербурзькій гімназії, у 1854–58 рр. навчався у Санкт-Петербурзькому ун-ті на математичному ф-ті; кавалер орденів: св. Станіслава 2 ст. з імператорською короною, св. Анни 2 ст., св. Володимира 3 ст., а 1881 р. срібної медалі і офіцерського ступеня французького ордена Почесного легіону за участь у Всесвітній електричній виставці і конгресі фізиків; статський радник.

96/54. **Наталія Миколаївна.**

Х Микола Васильович Бобрецький, * 1843, с. Троянці Балтського пов. Подільської губ.; син священика; проф. Ун-ту св. Володимира; з 1868 р. – магістр зоології, лаборант зоологічного кабінету; з 1869 р. – у науковому відрядженні в Криму, опублікував в «Записках» Київського тов-ва природодослідників низку праць, присвячених вивченню кільчастих черв'яків Чорного моря; з 1871 р. – магістр, з 1873 р. – д-р зоології; у 1873–75 рр. – займався вивченням морської фауни Середземного моря і Атлантичного океану в Марселі, Мессіні, Сан-Мало, Неаполі; після повернення в званні приват-доцента викладав курс зоології; з 1877 р. – екстраординарний проф., у 1881–84 рр. – секретар фізико-математичного ф-ту, завідувач агрономічним кабінетом; читав лекції із зоології на публічних курсах Київського тов-ва природодослідників (1870–71), на Вищих жіночих курсах; дійсний чл. імператорського Тов-ва любителів природознавства, антропології і етнографії при Московському ун-ті, Санкт-Петербурзького тов-ва природодослідників; автор наукових робіт з систематико-зоотомії і ембріології; початкову освіту здобув в Уманському духовному училищі, 1857 р. перейшов до Київської духовної семінарії, з 1862 р. навчався у Першій київській гімназії; поступив до Ун-ту св. Володимира на природниче відділення фізико-математичного ф-ту, який закінчив у 1866 р.; кавалер орденів св. Анни 3 ст., св. Станіслава 2 ст.; статський радник.

97/54. **Олександра Миколаївна.**

98/56. **Микола Федорович;** закінчив юридичний ф-т Московського ун-ту; служив у прокурорському нагляді при Московському судовому окрузі; земський начальник в Липецькому повіті.

Х Наталія Василівна Римська-Корсакова.

98/56. **Олександр Федорович;** закінчив курс в Миколаївському кавалерійському училищі в Санкт-Петербурзі; штаб-ротмістр в Сумському драгунському полку в Москві.

99/56. **Петро Федорович;** закінчив Ліцей Цесаревича Миколи (Москва), навчався на юридичному ф-ті Московського ун-ту.

100/56. **Ольга Федорівна.**

101/56. **Софія Федорівна.**

102/56. **Марія Федорівна.**

- X Ф.П. Бартенев; син відомого видавця «Російського Архіву».
103/57. **Іван Іванович**, * 1873; навчався на медичному ф-ті Ун-ту св. Володимира (1895).
- 104/58. **Магда Федорівна**, * 1853.
X Володимир Бунге.
- 105/58. **Софія Федорівна**, * 1855.
X Рейнгольд von Meuer; службовець в Міністерстві фінансів у Дрездені.
- 106/58. **Альма Федорівна**, * 1857.
- 107/58. **Фрідріх Федорович**, * 1860; товариш прокурора у Владивостоці.
- 108/58. **Рудольф Федорович**, * 1866; лікар.
- 109/59. **Куно Адольфович**, * 1863; лікар.
X ... von Rennenkampf.
- 110/59. **Люція (Lucie) Адольфівна**, * 1868.
- 111/59. **Вільгельміна Адольфівна**, * 1870.
- 112/59. **Єлизавета Адольфівна**, * 1871. Обидва останні були усиновлені
X Numus Bestsam, * 1873; дворянин Ліфляндської губернії .
- 113/62. **Софія Олександрівна**, * 1882.
- 114/63. **Ганна Конрадівна**, * 1861, Санкт-Петербург.
- 115/63. **Єлизавета Конрадівна**.
X ... von Wahl.
- 116/63. **Томас (Thomas) Конрадович**.
- 117/63. **Ричард (Richard) Конрадович**.
- 118/63. **Карл Конрадович**.
- 119/63. **Олександр Конрадович**.
- 120/65. **Єлизавета Володимирівна**.
- 121/70. **Микола Миколайович**, * 1876; закінчив Ліцей у Царському Селі (1898); служив у кредитній канцелярії Міністерства фінансів.
- 122/71. NN.
- 123/73. **Андрій Іванович**, * 1875; закінчив юридичний ф-т Санкт-Петербурзького ун-ту.
- 124/73. **Сергій Іванович**, * 24.02.1877; закінчив юридичний ф-т Варшавського ун-ту.
- 125/73. **Дмитро Іванович**, * 25.05.1888, + 28.09.1898.
- 126/73. **Ганна Іванівна**, * 27.03.1882.

127/74. **Катерина Миколаївна**, * 15 (18).07.1874, Київ; перекладачка, автор віршів; вихованка Київського ін-ту шляхетних дівчат; дворянка; православна.

128/74. **Микола Миколайович**, * 17.02.1885, Київ; викладач Ун-ту св. Володимира; вихованець Першої київської гімназії (1897–1904), навчався на природничому відділенні фізико-математичного ф-ту Ун-ту св. Володимира; нагороджений золотою медаллю за твір «Дія йоду на срібні солі карбонатних кислот»; з 1916 р. – приват-доцент, допущений до читання лекцій з хімії; брав участь в подіях Першої світової війни, начальник лабораторії Обласного земського комітету (Південно-Західний фронт); дворянин; православний; кавалер орденів св. Станіслава 3 ст.; власник маєтку Россошки Таращанського повіту Київської губернії.

X 12.04.1917 Ніна Миколаївна Гречко.

129/75. **Ольга Андріївна**, * 1876, + 1893.

130/75. **Софія Андріївна**, * 1881.

X 08.09.1899 Михайло Васильович Брайкевич; інженер.

VI.

131/76. **Олександра Сергіївна**, * 12.03.1882.

132/76. **Зінаїда Сергіївна**, * 11.10.1884.

133/76. **Єлизавета Сергіївна**, * 24.10.1884.

134/81. **Костянтин Володимирович**.

135/81. **Варвара Володимирівна**.

136/81. **Лідія Володимирівна**.

137/81. **Віра Володимирівна**.

138/81. **Зінаїда Володимирівна**.

139/81. **Ірина Володимирівна**.

140/82. **В'ячеслав Адольфович**.

141/82. **Микола Адольфович**.

142/82. **Ольга Адольфівна**.

143/82. **Георгій Адольфович**.

144/82. **Леонід Адольфович**.

145/82. **Ніна Адольфівна**.

146/92. **Єлизавета Володимирівна**, * 1878, Санкт-Петербург.

147/93. **Павло Рейнгольдович**, * 1883, Дрезден.

148/93. **Ганна Рейнгольдівна**, * 1885, Дрезден.

149/93. **Карл Рейнгольдович**, * 1892, Дрезден.

150/95. **Емілія Михайлівна**, * 29.12.1867, Київ; дворянка; православна.

X 12.04.1887 Єгор Іванович Штутцер; запасний портупей-юнкер Шостого Гренадерського Таврійського полку; міщанин; лютеранин.

151/95. **Наталія Михайлівна**, * 17.06.1867, Київ; дворянка; православна.

152/95. **Софія Михайлівна**, * 21.04.1871, Київ; дворянка; православна.

153/95. **Олександр Михайлович**, * 17.03.1872, Київ; дворянин; православний.

154/95. **Катерина Михайлівна**, * 31.10.1873, Київ; дворянка; православна.

155/95. **Варвара Михайлівна**, * 20.03.1875, Київ; дворянка; православна.

156/97. **Веніта Кунівна**.

157/104. NN.

158/104. NN.

159/104. NN.

160/129. **Наталія Миколаївна**, * 27.06.1915, Київ; дворянка; православна.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Центральний державний історичний архів України в м. Києві. – Ф. 707. – Оп. 22. – Спр. 406; Оп. 23. – Спр. 87; Оп. 24. – Спр. 148; Оп. 26. – Спр. 450; Оп. 28. – Спр. 55; Оп. 31. – Спр. 138; Оп. 32. – Спр. 337; Оп. 44. – Спр. 26; Оп. 49. – Спр. 80.
2. Державний архів м. Києва. – Ф. 16. – Оп. 465. – Спр. 4757; Спр. 4758; Спр. 4773.
3. Інститут рукопису НБУ ім. В.І. Вернадського. – Ф.57. – Спр. 37; Спр. 47; Спр. 49.
4. Державний архів Київської області. – Ф. 782. – Оп. 1. – Спр. 22; Спр. 23; Оп. 2. – Спр. 407; Спр. 420; Спр. 437.
5. Биографический словарь деятелей естествознания и техники / Отв. ред. А.А. Зворыкин. – Москва, 1958. – С. 118.
6. Биографический словарь профессоров и преподавателей Императорского Московского университета за истекающее столетие, со дня учреждения января 12-го 1755 года по день столетнего юбилея января 1855 года, составленный трудами профессоров и преподавателей, занимавших кафедры в 1854 году, и расположенный по азбучному порядку. – М., 1855. – Ч. 1 – С. 128–134.
7. Биографический словарь профессоров и преподавателей Императорского

- университета св. Владимира (1834–1884) / Сост. и ред. В.С. Иконников. – К., 1884. – С. 3–6; 50–52; 71; 557–559.
8. Биографический словарь профессоров и преподавателей Императорского Юрьевского, бывшего Дерптского, университета за сто лет его существования (1802–1902). – Т. 1 / Под ред. Г.В. Левицкого. – Юрьев, 1903. – С. 351–354; 558–565.
9. Биографический словарь профессоров и преподавателей Казанского университета. (1804–1904): в 2 част. / Под ред. Н.П. Загоскина. – Казань, 1904. – Ч. 2. – С. 11, 277.
10. *Блох М.А.* Биографический справочник химиков. – Л., 1929. – С. 94–96.
11. *Бунге Н.А.* Исторические сведения о семье Бунге в России. – К., 1901.
12. *Владимирский-Буданов М.Ф.* История Имп. Университета св. Владимира. – К., 1884. – Т. 1.
13. *Геннади Г.* Справочный словарь о русских писателях и ученых, умерших в XVIII и XIX столетиях. – Берлин, 1876. – Т. 1. – С. 116.
14. *Злутко С.* Персоналії і теорії економічної думки. – Л., 2002.
15. Исторические сведения о роде Рахманиновых. – К., 1895. – С. 68–69; 74–77; 80–99.
16. История Киевского института благородных девиц. 1838–1888. – К., 1889. – С. 119, 125, 126, 136.
17. Історія фармації України / Р.В. Богатирьова, Ю.П. Сніженко, В.П. Черних та ін. – Х., 1999. – С. 79, 82, 85–87, 89, 91, 97.
18. *Картоцов Е.Э.* Н.Х.Бунге: Биографический очерк. 1823–1895 // Вестник Европы. – 1897. – № 5. – С. 6–39.
19. *Корф М.* Жизнь графа Сперанского. – СПб., 1861. – Т. 1. – С. 281–282.
20. М. Бунге: сучасний дискурс / За ред. В.Д. Базидевича. (Славетні постаті). – К., 2005.
21. *Бунге Н.А.* // Очерки по истории органической химии в Киевском университете. – К., 1954. – С. 48–63.
22. Немцы России: Энциклопедия / В. Карев и др. (ред.). – 1999. – Т. 1: А–И. – С. 284–288.
23. Немцы Украины: Пилотный сборник / Сост. С. Бобылева. – М., 2002. – С. 6–7.
24. Немомящий А.А. Арсений Маркевич: Страницы истории крымского краеведения. – Симферополь, 2005. – С. 343.
25. Почесні члени і доктори Університету Св. Володимира / Упор. і вст. ст. В.А. Короткого, Т.В. Табунської, Ю.В. Цимбала. – К., 2005. – С. 148.
26. *Реформаторский С.Н.* Николай Андреевич Бунге. Биографический очерк // Журнал Русского физико-химического общества 1916. – Т. 48. – Часть химическая. – Вып. 3. – С. 373–411.
27. Русские ботаники. Биографо-библиографический словарь. / Сост. С.Ю. Лившиц. – Т. 1.: А–Б. – М., 1947. – С. 301–304.
28. *Степанов В.Л.* Н.Х.Бунге: Судьба реформатора. – М., 1998.
29. *Его же.* Николай Христианович Бунге // История СССР. – 1991. – № 1. – С. 120–133.

-
30. Столетие Киевской первой гимназии (1809–1811 – 1911 гг.). – К., 1911. – Т. 1 – С. 236, 246, 311, 312, 316, 339, 400, 435.
31. *Троцкий П.* Краткое историческое сведение о киевской евангелико – лютеранской церковной общине // Киевские епархиальные ведомости. – 1866. – № 1. – С. 10–24; № 2. – С. 61–74.
32. *Ф.В.* Киев в 1787 г. и дед покойного Н.Х. Бунге // Киевская старина. – 1895. – Т. 50. – № 9. – С. 65.
33. *Федорченко В.* Императорский дом: Выдающиеся сановники: В 2 т. – Красноярск–М., 2001. – Т. 1. – С. 170–172.
34. *Шилов Д.Н.* Государственные деятели Российской империи. 1802–1917. Биобиблиографический справочник. – С-Пб., 2002. – С. 109–116.
35. Энциклопедический словарь Брокгауз и Эфрон. Биографии / Отв. ред. В.М. Карев, М.Н. Хитров. – М., 1992. – Т. 2. – С. 658–662.

Maliy Olha

THE GENEALOGY OF BUNHE.

The article studies the genealogy of well-known Ukrainian family of the XVII-th – XIX-th c. of German origin – Bunhe.